

Een Regionale Adaptatie Strategie voor Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

Voorgesteld Besluit

Inhoud

Inleiding

Ons klimaat verandert. Er is meer wateroverlast, maar ook hitte, droogte en watertekort. De zeespiegel stijgt, de bodem daalt en biodiversiteit vermindert. Hierdoor ontstaan kwetsbaarheden in de infrastructuur, de waterafvoer en -aanvoer, de voedselproductie, en ook onze gezondheid. Deze nadelige gevolgen van klimaatverandering tonen aan dat we ons – ook in de overstromingsgevoelige regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (A5H)- aan moeten passen aan grotere weersextremen. Dat aanpassen van de samenleving aan een veranderend klimaat, heet klimaatadaptatie. Weer, natuur en water houden zich niet aan gemeentelijke grenzen. Een regionale aanpak is daarom van belang. Een overzichtelijk en natuurlijke begrensde gebied door de Dijkkring 16 en het boezem-poldersysteem van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden, is de werkregio A5H. Als bestuurders¹ in Dijkkring 16 hebben we de ambitie om samen met de regio de schouders onder klimaatadaptatie te zetten. Daartoe is in 2019 een eerste stap gezet met de klimaatstresstesten om zicht te krijgen op de regionale opgaven. Zaken als bodemdaling, hittestress, overstromingsgevaaren, grondwaterstanden en begaanbaarheid van infrastructuur zijn (globaal) in beeld gebracht op: www.a5H.klimaatatlas.net. Het opstellen van een Regionale Adaptatie Strategie (RAS, zie bijlage) is de tweede regionale stap in de veranderopgave die klimaatadaptatie is.

Kernboodschap

De RAS beschrijft hoe wij onze regio A5H gaan voorbereiden op én aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering.

De RAS is de basis voor samenwerking met andere overheden, inwoners, ondernemers en organisaties. We zetten hierbij in op: • inspireren • pionieren • van elkaar leren • delen van kennis en goede voorbeelden.

De overheden nemen met deze RAS het voortouw, maar benadrukken dat klimaatadaptatie een proces is waar iedereen een verantwoordelijkheid in draagt. En, nog belangrijker, waar iedereen aan kan bijdragen door een actie op te pakken: van tegels uit de tuin wippen tot hemelwater opvangen in een regenton, tot een geriefbosje aanplanten. De RAS biedt vele voorbeelden en is dan ook een oproep aan iedereen om mee te werken om de schadelijke gevolgen zoveel mogelijk te beperken en te herstellen.

Consequenties

- Vijf klimaatwerkplaatsen zorgden voor inbreng van vele organisaties

De RAS is tot stand gekomen met inbreng van vele belanghebbenden, zoals woningcorporaties, ontwikkelaars, bedrijven, de land -en tuinbouwsector, natuur -en landschapsorganisaties, de GGD's, het onderwijs, drinkwaterbedrijven, nutsbedrijven en de veiligheidsregio's. Omdat iedereen kan en moet bijdragen om de opgaven te realiseren zijn zij benaderd tijdens het opstellen van de RAS om mee te praten in klimaatwerkplaatsen over vier 'omgevingsthema's': Verstedelijking en Gezonde

---

¹ De regio bestaat uit de gemeenten: Hardinxveld-Giessendam, Alblasserdam, Gorinchem, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden, het waterschap Rivierenland en de provincies Zuid-Holland en Utrecht.

leefomgeving, Landschap en Recreatie, Infrastructuur en Vitale Objecten en Landbouw en Natuur. Circa honderd vertegenwoordigers hebben meegedacht over hoe we als regio ons doel kunnen bereiken aan de hand van de volgende vragen:

1. Wat zijn de uitdagingen rondom klimaatadaptatie?
2. Welke ambities streven we na?
3. Hoe bereiken we dat we klimaatbestendiger worden?
4. Wat doen we nu al om risico's te verminderen?

De inbreng is in de RAS verwerkt.

Uit de klimaatwerkplaatsen zijn, naast ambities en doelen, zeven strategielijnen gekomen. Deze strategielijnen zijn belangrijk om op een effectieve manier de klimaatadaptatie in de regio uit te voeren. Zij focussen op het natuurlijke systeem als basis voor verdere ontwikkeling, bewustwording, eigen verantwoordelijkheid, regionale samenwerking, het benutten van kennis en expertise, het zoeken naar integrale oplossingen en het maken van werk met werk. Klimaatadaptatie biedt immers ook kansen: voor productontwikkeling, voor herindelings van de buitenruimte en voor de economie, die we willen benutten.

- **De Transitie via procesmatige aanpak**

De RAS zet de koers uit waarlangs de werkregio A5H zich wil aanpassen aan de veranderingen van het klimaat. Dit is een transitie-opgave waarvoor de RAS een samenhangende werkwijze geeft. In het proces worden drie stappen doorlopen en vervolgens weer herhaald:

1. Weten: we analyseren wat de gevolgen van klimaatverandering zijn in de periode tot 2050.
2. Willen: we stellen steeds duidelijkere doelen en strategieën voor het verbeteren van de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid in de periode tot 2050 en creëren een goede samenwerking.
3. Werken: we pakken concrete projecten op en leggen de investeringen, capaciteit en middelen die hiervoor nodig zijn vast in uitvoeringsplannen.

De stappen Weten-Willen-Werken worden herhaald, zodat aanpassingen aan de hand van nieuwe kennis, inzichten en innovaties kunnen worden doorgevoerd. We gaan dus steeds opnieuw uitvinden welke aanpak en welke netwerken de meest doelmatige oplossingen opleveren. Er zullen ook projecten niet slagen of verwachtingen niet uitkomen, maar door de strategie als in deze RAS omschreven (samenwerken, meekoppelen en kennisdelen) toe te passen, levert dat een grotere maatschappelijke meerwaarde op.

Vervolg

Deze strategie biedt het kader en de uitgangspunten voor een toekomstbestendige ontwikkeling van de regio. Er zijn geen financiële verplichtingen aan gekoppeld. Klimaatadaptatie is als thema niet nieuw, maar de concrete invulling van deze opgave in deze regio wel. De volgende stap is om een uitvoeringsagenda op te stellen. Hierin geven betrokken partijen concreet aan welke acties en projecten ze tot 2027 gaan uitvoeren. Aan sommige daarvan wordt al gewerkt. In andere gevallen moet nog met de uitvoering worden gestart.

Er zijn vanuit het Rijk budgetten beschikbaar voor concrete projecten die alleen in regionaal verband kunnen worden aangevraagd. 67% hiervan moet door de partners in de werkregio worden gefinancierd. Over de co-financiering die de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor haar rekening neemt, wordt u, als Raad, net als over het lokale beleid nader geïnformeerd.

Voor het verder inrichten van de organisatie dragen de overheden uit de regio € 10.000 bij in 2022. De afgelopen 2 jaar hebben van de zeven, vier gemeenten ook financieel bijgedragen met procesgeld. Onze gemeente droeg met personele inzet bij en zal voor 2022 deze € 10.000 vanuit het budget Duurzaamheid bijdragen.

Nadat in de regio besluitvorming over de voorliggende RAS heeft plaatsgevonden, komt er een regionale bijeenkomst. Doel van deze bijeenkomst is dat naast de betrokken overheden ook onze gebiedspartners het bij de RAS horende manifest ondertekenen. We vragen daarmee aan onze gebiedspartners en iedereen die de schouders onder klimaatadaptatie willen zetten zich te committeren aan het doel: in 2050 zijn we een waterrobuuste en klimaatbestendige regio.

- **Lokale Adaptatiestrategie**

De impact van klimaatverandering is terug te vinden op de verschillende beleidsterreinen. Daarom is het goed als de ambities en doelstellingen van de regio die zijn opgenomen in de RAS meegenomen worden in de invulling van lokaal beleid. Ook de hierboven genoemde zeven strategierichtlijnen zijn dan waardevol om een samenhangende aanpak op te stellen.

Als vervolg op de vaststelling van de RAS wordt voor Hardinxveld-Giessendam een LAS (lokale adaptatiestrategie) opgesteld. Hier kan, in aansluiting op de RAS het lokale accent worden gelegd en de eigen opgaven en aanpak worden geplaatst. De acties die al lopen, bijvoorbeeld met de aanpak van wateroverlast, worden in kaart gebracht en ondergebracht in het uitvoeringsprogramma en/of behaalde resultaten. In de LAS zal er aandacht zijn voor meekoppelkansen en 'dubbelgebruik". Het beslag op de grond is al groot, dus de verbinding met opgaven rondom woningbouw, landbouw, recreatie, CO2-en stikstofuitstoot, transitievisie warmte en energietransitie moet aandachtspunt zijn. Op termijn zal in vele beleidstukken een integrale aanpak vastgelegd worden.

De planning is om eind van dit jaar de LAS te laten vaststellen door de Raad. Er zal daarin tevens een financiële paragraaf worden opgenomen.

In de Lokale Energieagenda Hardinxveld-Giessendam is klimaatadaptatie niet opgenomen onder de verschillende onderwerpen. Er was vanuit beschikbare capaciteit bezien, gekozen om in deze agenda prioriteit te leggen bij de energietransitie om CO2 uitstoot te reduceren. In de nieuwe -nog vast te stellen- Duurzaamheidsagenda Hardinxveld-Giessendam is een verbreding van onderwerpen aangebracht. In de Duurzaamheidsagenda wordt tevens de samenhang aangebracht tussen de verschillende opgaven (RAS/RES/etc.) en klimaatadaptatie. De LAS is als instrument in de Duurzaamheidsagenda opgenomen.

Openbaar

Ja